

1.3.2022

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

Karibianaukio

Palautteet katusuunnitelmaluonnoksesta 31679/1 (esillä 26.01. – 08.02.2022)

Tähän muistioon on kerätty tiivistelmä katusuunnitelmaluonnoksen esillä olon aikaisesta vuorovaikutuspalautteesta.

Karibianaukio on rakentamaton uusi katuaukio, joka sijoittuu tarkemmin Saukontorin ja Saukonlaiturin läheisyyteen. Samalla laaditaan korjaussuunnitelmia Karibianaukioon rajautuvasta rantamuurista. Karibianaukion suunnittelulla mahdollistetaan asemakaavan 12643 (tullut voimaan 14.1.2021) mukaisen asuinkorttelin ja Saukonlaiturin rakentuminen.

Tiedote katusuunnitelmien esillä olosta on lähetetty 12.01.2022 kadun varren kiinteistöille ja Jätkäsaari-seura ry:lle. Suunnitelmaluonnoksen esillä olosta on julkaistu tiedote Helsingin Uutisissa 26.1.2022. Katusuunnitelmaluonnos oli esillä Helsingin kaupungin verkkosivulla osoitteessa www.hel.fi/suunnitelmat 26.01 – 08.02.2022 välisenä aikana.

Asiakkaita palveltiin koronapandemiasta johtuen ensisijaisesti verkossa ja puhelimitse numerossa 09 310 22111. Henkilökohtaista neuvontaa ja apua aineistoon tutustumiseen sai Kaupunkiympäristön asiakaspalvelusta puhelimitse ja asiakaspalvelutilasta rajoitetuin aukioloajoin.

Mahdolliset kommentit suunnitelmiin pyydettiin toimittamaan 08.02.2022 mennessä. Sähköpostilla saatiin viisi (5) palautetta määräajassa. Palautteissa nousi isoimmaksi teemaksi Jätkäsaareen toivottu ympärivuotinen uintipaikka, jota ehdotettiin mahdollistettavaksi myös Karibianaukion pohjoispuolella olevaan Saukonlaiturin venelaiturialueeseen.

1. Palaute:

Viheralueella varmistettava että sinne tulee myös suojaavia pensaita rakennetun ympäristön lintulajien elinympäristöiksi. Osa rantamuurista tehtävä linnuille saavutettavaksi ja turvallisesti (pääsy vedelle ja pois sieltä). Valosaastetta vähennettävä (luonto, terveys): lämpimät sävyt (sopiva lämpimän sävyn viitekohta ei ole hehkulamppu 2700 K vaan kynttilänvalo, 1800 K), kohdistus...

Vastaus:

Karibianaukio rajautuu kunnostettavaan rantamuriin, jonka alapuolelle, lähemmäksi merenpinnan tasoa on suunniteltu veneiden kiinnityslaituri. Nyt suunniteltava puulaituritaso liittyy länsireunastaan aiemmin suunniteltuun Saukonlaiturin puulaituritasoon/venelaiturijaksoon ja itäreunasta jo rakennettuihin Saukontorin päädyssä oleviin leveisiin askellus-/oleskeluportaisiin. Laiturin puutaso on noin 1,5 m korkeammalla kuin keskivedenpinnan taso meressä. Uusi laituritasanne helpottaa lintujen pääsyä ja pääsyä pois vesialueelle. Aukion monipuolinen ja kerroksellinen kasvillisuus luo suojaa alueen linnuille. Nykyisin alue on satamakenttää. Katsomme että elinolosuhteet paranevat alueella. Karibianaukion valaistus on suunniteltu toteutettavaksi pollarivalaisimin ja pylväsvalaisimin. Valaistavat alueet ja niiden valaistustasot suunnitellaan kaupungin ulkovalaistuksen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti, niin että valaistuksen päätehtävät täyttyvät (valaistuksen tarkoituksena on liikenneturvallisuuden lisäksi parantaa viihtyisyyttä sekä yleistä turvallisuuden tunnetta). Keinovalon mahdolliset haitalliset vaikutukset pyritään minimoimaan mm. häiriövalon osalta kiinnittämällä huomiota valaisimien asianmukaiseen sijaintiin, valonjakoon, suuntaukseen ja rakenteeseen. Lisäksi kaupungin ulkovalaistuksen ohjausperiaatteeseen kuuluu valaistustasojen himmentäminen hiljaisen liikenteen aikoina (yleensä siis öisin). Alueen valonlähteiden väriämpötila on 3000K (melko lämmin valkoinen), joka on myös kaupungin ulkovalaistuksen ohjeiden ja periaatteiden mukainen.

2. Palaute:

Karibianaukion katusuunnitelmaluonnos näyttää oikein hyvälle. Karibianaukion reunaan Saukonlaiturille voisi sopia mielestäni venelaiturin sijasta uintilaituri, pukuhuone ja sauna. Jätkäsaarella on paljon talviuimareita ja kaipaisimme ehdottomasti "virallista" talviuintipaikkaa.

Vastaus:

Uintipaikan rakentamisen mahdollisuuteen on vastattu tämä vuorovaikutusmuistion 5. palautteen vastauksessa.

3. Palaute:

Avantouinnin suosio on kasvanut erityisesti korona-aikana. Avantouinnilla on runsaasti terveysvaikutuksia: niin fyysisen kuin psyykkisenkin terveyden osalta ja se luo alueellista yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuuden tunnetta. Helsingissä on melko vähän ylläpidettyjä avantouintipaikkoja. Monet helsinkiläiset käyvätkin uimassa talvisin kotinsa lähistöllä asukkaiden tekemissä avannoissa. Jätkäsaarella tällaiseksi epäviralliseksi talviuintipaikaksi on nykyisellään valikoitunut Saukonpaaden aallonmurtaja. Uintiaktiiveina toivommekin, että kaupunginosana jo nyt suureen ja edelleen kasvavaan Jätkäsaareen saadaan ylläpidetty talviuintipaikka: pukukoppi vaatteiden vaihtoa varten sekä mieluiten myös saunomismahdollisuus. Karibianaukion laiturin yhteyteen sopisi talviuintipaikka mainiosti. Jätkäsaaren rantoja on rakennettu vahvasti veneily edellä. Veneily on kuitenkin harvojen jätkäsaarelaisten ulottuvilla, meressä uiminen sen sijaan on useimmille mahdollista - kunhan

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

puitteet ovat olemassa. Talviuintipaikka rakentuisi luontevasti myös Saukonpaaden aallonmurtajan yhteyteen - paikalla on jo talviuintiperinteitä, mikä antaa vahvan pohjan kehittämislle. Pieni pukukoppi- ja saunarakennus voisi olla aallonmurtajalla/kadun varrella. Rakennukset voivat olla erillisiäkin. Portaiden päähän voisi rakentaa puisen kehikon, jonka sisällä avanto olisi, ja se olisi turvallinen uintipaikka uintitaitoisille lapsillekin. Uinti muinakin vuodenaikoina onnistuisi sen sisällä. Tällaiseen ratkaisuun on päädytty esimerkiksi Ounasvaaran Ladun ylläpitämällä uintipaikalla Kemijoessa Rovaniemellä. Jätkäsaaren talviuimareille perustettiin Facebook-ryhmä tammikuussa 2022. Parissa viikossa se on kerännyt lähes 300 jäsentä. Moni arkailee talviuintia ilman suojaisaa vaatteidenvaihtopaikkaa, ja pukukopin puute muodostaa monille todellisen esteen talviuintiharrastukselle kotikulmilla. Talviuintiseuraa Jätkäsaarella ei vielä ole, mutta aktiivit ovat valmiita sellaisen perustamaan, jos seuraa tarvitaan avantouintipaikkaa pyörittämään. Kaupungilta toivomme yhteistä ja aktiivista kehitystyötä jätkäsaarelaisten kanssa. Kaupunki voi selvittää talviuintipaikkoja ja käydä keskustelua uintiaktiivien kanssa, mikä olisi paras suunnitelma sekä rakentaa tarvittavaa infrastruktuuria. Paikalliset voivat sitten laittaa hihat omalta osaltaan heilumaan.

Vastaus:

Uintipaikan rakentamisen mahdollisuuteen on vastattu tämä vuorovaikutusmuistion 5. palautteen vastauksessa.

4. Palaute:

Muutosehdotus ja kannanotto Saukonlaiturin suunnitelmiin: toivoisin (ja hyvin moni muu uimari), että Saukonlaiturille Karibianaukiolle tulisi uintipaikka venelaiturin sijaan. Jätkäsaaresaa ja Ruoholahdessa on venelaiturieta hyvin paljon jo nyt ja tulevaisuudessa, mutta uimapaikkaa ei ote tulossa moneen vuoteen - jos silloinkaan. Uintipaikan voisi suunnitella sekä kesällä, että talvella tai ainakin talvella kylmävesiuimareille, jolloin veneliikennettä ei enää ole. Talviuinti on saanut valtavan suosion, ja Jätkäsaaresaa käydään jo mut uimassa epävirallisissa, jopa kielletyissä paikoissa. Olisi erittäin tärkeää saada uintipaikkoja pain kymmenien tuhansien ihmisten merelliseen kaupunginosaan. Nyt uintipaikat ovat kilometrien päässä ja uimahallia ja ehkä tulevaa uintipaikkaa/uimalaa saadaan odottaa todella monta vuotta. Talviuintipaikka voisi olla vaatimaton, kunhan olisi vaatteiden vaihtopaikka, kunnolliset portaat ja turvallinen paikka josta mennä uimaan. Minä ja muut aktiiviset uimarit voisimme varmaan yhdessä Jätkäsaariliikkeen kanssa yhteistuumin olla toteuttamassa ja suunnittelemassa uintipaikkaa. Toivomme tätä mahdollisuutta elävän ja monipuolisen kaupunkikulttuurin vuoksi: jotta Jätkäsaari palvelisi mahdollisimman monenlaisia oman alueen asukkaita mahdollisimman monella eri tavalla ja lähellä.

Vastaus:

Uintipaikan rakentamisen mahdollisuuteen on vastattu tämä vuorovaikutusmuistion 5. palautteen vastauksessa.

5. Palaute:

Jätkäsaari-seura lausuu Karibianaukion katusuunnitelmaluonnoksesta ja ehdottaa ympärivuotista uimapaikkaa Saukonlaituriin. Jätkäsaaren ja Ruoholahden kaupunginosayhdistys Jätkäsaari-seura ry. kiittää mahdollisuudesta lausua Karibianaukion katusuunnitelmaluonnoksesta (31679/1) ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Liikenteellinen ratkaisu

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

Kevyen liikenteen järjestelyjen osalta Jätkäsaari-seura haluaa kiinnittää huomiota siihen, että Välimerenkadun suorana jatkeena Saukonlaiturin katu tulee muodostamaan todennäköisesti pääasiallisen kevyen liikenteen reitin pohjoisesta ja idästä Välimerenkadulta koko Saukonlaiturin osa-alueen suuntaan Atlantinkadun ja tonttikatujen mutkaisemman reitin sijasta. Jätkäsaari-seura kysyykin, onko ehdotettu sekamuotoinen kevyen liikenteen järjestely Saukonlaiturin katualueella kaikkien liikenteen käyttäjien kannalta turvallisista ja tarkoituksenmukaisista ratkaisuista, ottaen huomioon, että pyöräliikenteen seassa on yhä enemmän sähkökäyttöisiä kulkuvälineitä. Seura kehottaa harkitsemaan, kannattaisiko pyörä- ja kävelytiet erottaa toisistaan Saukonlaiturin kadulla ja pyörätie päällystää laatoituksen sijasta esimerkiksi asfaltilla. Lisäksi seura pyytää Saukonlaiturin katualueen suunnittelussa varmistamaan, ettei Saukonlaiturille tule samanlaisia vaarallisia kevyen liikenteen risteyskohtia kuin Ruoholahden kanavan itäpäädyssä Sinikaislansillan kohdalla on.

Puistoalue

Jätkäsaari-seura pyytää ottamaan Karibianaukion puistoalueen suunnittelussa paremmin huomioon, että puisto on huomattavasti varjoisampi kuin havainnekuvissa annetaan ymmärtää. Puiston etelä- ja länsipuoliset 6–8-kerroksiset korttelit varjostavat puiston etelä- ja länsipuolta merkittävästi suurimman osan aikaa. Puiston toiminnallisuutta tulisikin miettiä uudelleen tästä näkökulmasta, sillä varjoinen pohjoiseen avautuva puisto veden äärellä on suuren osan aikaa liian viileä oleskeluun. Istuintasot tulisi sijoittaa pääosin eniten aurinkoa saavalle alueelle. Myös istuintasojen materiaalin vaihtamista betonista paremmin eristäväksi (esim. puu) tulisi harkita. Varjoisuus vaikuttaa myös puiston huoltoon esimerkiksi sammaloitumisen osalta. Puiston suunnittelussa olisikin pyrittävä välttämään asemoinniltaan vastaavien Jaalarannanpuiston ja Ruoholahden kanavan etelärannan puistoalueiden puutteita. Jätkäsaari-seura kehottaa pohtimaan myös puiston läpi suunniteltuja kulkureittejä uudelleen. Erityisesti puiston keskeltä kulkeva luonnonkivinen kulkureitti on tarpeettoman leveä eikä muodosta luontevaa kulkuyhteyttä muualle kuin eteläpuolisen korttelin pihalle. Luontevimmat kulkureitit puiston läpi kulkisivat puiston kulumista puiston poikki. Keinotekoiset kulkureitit aiheuttavat tarpeetonta puiston istutusten kulumista, kun puiston poikki kulkevat oiketiet muuttuvat poluiksi.

Laiturialue

Jätkäsaari-seura pitää hyvänä ehdotusta Saukonlaiturin rantamuurin korjaamisesta ja puisten laituritasanteen rakentamisesta. Seura esittää samalla alueen asukkailta tulleen toiveen kaupungille, että Saukonlaituriin saataisiin muiden toimintojen ohella ympärivuotinen, erityisesti talviuintiin soveltuva uimapaiikka esimerkiksi juuri Karibianaukion kohdalle (ks. liite). Kysyntää talviuimapaikoille on Jätkäsaarella runsaasti: hiljattain perustettuun paikalliseen Jätkäsaaren Kylmävesiuimarit -talviuintiryhmään liittyi parissa viikossa useita satoja jäseniä. Lähimmät varsinaiset uimarannat sijaitsevat Lauttasaarella ja Hietaniemessä sekä avantouintipaikat Lauttasaarella ja Lemissaarella. Avantouintipaikat ovat yksityisten yhdistysten ylläpitämiä ja niihin on pitkät jonot. Jätkäsaari-seura ehdottaa, että Saukonlaituriin rakennettaisiin uimalaituri ja -portaat, josta pääsisi turvallisesti uimaan ainakin jäätömään aikaan. Myös kelluvat laiturirakennelmat olisivat mahdollisia, kuten esimerkiksi Oslolla ja Kööpenhaminassa on toteutettu. Lisäksi olisi toivottavaa, että uimalaiturin yhteyteen saataisiin pukeutumissuoja. Uimapaikan hallinnointi voidaan tarvittaessa toteuttaa myös perustettavan uintiseuran kautta.

Vastaus: Liikenteellinen ratkaisu

Saukonlaiturin katualue muodostaa jalankulun ja pyöräliikenteen reitin Jätkäsaarella idän ja lännen suunnassa. Reitti on osa koko kantakaupungin rantoja kiertävää virkistysreittiä. Saukonlaiturin reitti on suunniteltu yhdistetyksi jalankulun ja pyöräilyn reitiksi eli kulkumuotoja ei

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

erotella toisistaan rakenteellisin keinoin. Ranta-alueilla pyöräilylle ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi varata eroteltua kulkuväylää sillä pyöräilyn määrä tulee olemaan vähäistä eikä reitti ole osa pyöräiliikenteen tavoiteverkkoa tai pitkän matkan pyöräiliikenteen yhteyttä. Ranta-alueella pyöräilyn ajonopeus tuleekin suhteuttaa ympäristöön nähden sopivaksi. Ratkaisu on yhteneväinen muiden Jätkäsaaren alueella laadittujen katusuunnitelmien ratkaisujen kanssa parantaen reitin johdonmukaisuutta ja yhtenäistä ilmettä kaupunkikuvassa.

Puistoalue

Karibianaukion katusuunnitelmassa esitetty viheralue on kaavallisesti katualuetta. Katualueelle on pyritty saamaan mahdollisimman paljon kasvillisuutta. Istuimia on aseteltu koko viheralueelle, myös sijoittumaan kasvillisuuden keskelle. Näkemyksemme mukaan myös varjon paikkojen istuimille on tarve. Koko Saukonlaiturin toteutuessa sinne on tuossa lukuisia uusia penkkejä. Tämä nyt esitetty suunnittelualue on yksi siis osa Saukonlaiturin kokonaisuutta. Karibianaukiolla on myös mahdollisuus istua viheralueen keskellä. Näin ei ole useassa paikassa Jätkäsaarella. Istuimien betonipinta on helppo ylläpitää mm. pesemällä. Emme näe vaaraa sammaloitumiselle. Aukiolle suunnitellut kuutiot toimivat samalla penkeinä ja tasoina esim. eväille. Saukonlaiturille suunnitellut muut penkit ovat puupintaisia. Näkisimme, että koko Saukonlaiturilta löytyy kaikille käyttäjäryhmille sopiva pysähdyspaikka, jota tämä Karibianaukion suunnitelma täydentää.

Haluamme rakentaa aukiolle tulevan viheralueen mahdollisimman laajana. Siksi polkujen määrää on minimoitu. Aukion halki kulkevaa kivipintaista polkua voidaan kaventaa.

Uintipaikka ja laiturialue

Karibianaukion katusuunnitelma perustuu asemakaavaan, jossa uimapaikkaa ei ole esitetty. Nyt tehtävän katusuunnitelman yhteydessä uimapaikkaa ei esitetä Saukonlaiturille. Viralliset uimarannat ja uimapaikat ovat Helsingissä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan alaista toimintaa. Kaupunkiympäristön toimialalla ei ole omilla alueillaan mahdollista ylläpitää uimapalveluita eikä niille lähtökohtaisesti sijoiteta uimista palvelevia rakenteita.

Käytännössä uuden uimarannan perustaminen lähtee kaavoituksesta, jolloin uimarannalle kaavoitetaan oma alueensa. Uimapaikkoja voidaan toisinaan perustaa myös paikkoihin, jotka eivät ole kaavassa uimarantaa, mutta tällöinkin alueen tulee olla kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vastuulla. Urbanien uimapaikkojen perustamiselle on myös tarkat kriteerinsä, jotka perustuvat mm. turvallisuusnäkökohtiin.

Seuraavaa tietoa olemme asiaan liittyen saaneet kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluilta:

Uimarannat ja uimapaikat kuuluvat kuluttajaturvallisuuslainsäädännön piiriin. Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) määrää palvelun tarjoajalle huolellisuusveloitteen. Palvelun tarjoajan tulee huolehtia siitä, ettei kuluttajapalveluksesta aiheudu vaaraa. Palvelun tarjoajan tulee tuntea palveluun liittyvät riskit. Uimarantojen osalta tämä tarkoittaa, että uimarannan ylläpitäjän tulee tehdä uimarannalle riskinarviointi. Riskinarvioinnin pohjalta ylläpitäjä organisoii ja hoitaa rannan turvallisuusjärjestelyt. Kuluttajaturvallisuuslain mukaan uimarannoille tulee laatia myös turvallisuusasiakirja. Uimarantojen ja uintipaikkojen turvallisuusjärjestelyiden tulee perustua riskinarviointiin. Riskien arvioinnissa tunnistetaan, mitä vaaroja toimintaa liittyy, missä tilanteessa vaaroja voi esiintyä ja millaisia tapaturmia tai onnettomuuksia toiminnassa voi tapahtua. Arvioinnin pohjalta toteutetaan toimenpiteitä vaarojen poistamiseksi, riskien pienentämiseksi ja tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi. Kirjallinen riskien arviointi tulee sisällyttää osaksi turvallisuusasiakirjaa. Opetusministeriön laatimassa uimarantojen

VUOROVAIKUTUSMUISTIO

rakentamiseen suunnatussa liikuntapaikkajulkaisussa ei oteta suoranaisesti kantaa kaupunkiympäristöön sijoitettuihin uimarantoihin tai uimapakkoihin. Julkaisu ohjeistaa hyvin mihin uimapaikkoja on hyvä toteuttaa ja mihin ei, esim. veneväylien ja venesatamien läheisyyteen niitä ei kannata toteuttaa turvallisuussyistä. (Opetusministeriön Liikuntapaikkajulkaisu 90).

Uimapaikan perustamisessa on otettava huomioon seuraavat asiat:

- saavutettavuus (mm. parkkipaikat)
- paikan ympäristö (asumus lähellä)
- veden uintikelpoisuus (mahdolliset viemärit tms. ja esim. virtaukset)
- maisema (sopii ympäristöönsä)
- erityisryhmät (rampit tms.)
- palvelut (mm. WC/bajamaja, suihkut, jätehuolto, sähkö(talviuinti), vaatteiden vaihto yms.)
- ohjeet, opasteet, pelastusvälineet
- rakenteellinen turvallisuus (mm. rannan pohja, syvyys, valaistus, pelastustie)
- liikenneturvallisuus (autot, pyörät, veneet...)
- ympäristövaikutukset
- toimintapaikat (aurionotto, kuntoilu...)
- kuka vastaa: seura/yhdistys-ilkivalta

Haastavia tekijöitä erityisesti:

- laivaväylät ja venereitit sekä venesatamat
- mahdollisesti häiritsee esim. asumista
- riittämättömät parkkipaikat
- veden laatu (mattolaiturit tms.)
- riittävä koko kävijämäärille mutta samalla riittävän pieni, ettei rajoita vesiliikennettä
- ympärivuotisuus
- laiturin rakenteet (ei voi joutua alle tai jäädä kiinni)

Urbaanin uimalan vaihtoehtoa puoltavia seikkoja:

- selkeästi havaittavissa ulkopuolelta (turvallinen myös talviuintipaikkana)
- turvallinen uintialue rajoitettu selkeästi
- varsin helposti muunneltava talviuintipaikaksi (pumppu ja liukkauden estolevyt tai matot)
- valaistus ja esim. erityisryhmät helpompi ottaa huomioon
- voi mahdollisesti liikutella
- rajoitettu alue helppo sukelluttaa

Liikuntapalveluiden näkemyksen mukaan ainoa tapa toteuttaa turvallinen uimapaikka kaupunkiympäristöön, jossa sijaitsee venesatamia sekä veneväyliä on toteuttaa se erillisenä uimalana. Tällöin alue on selkeästi eroteltu ja uiminen on turvallista.

Kuten edellä olevasta liikuntapalveluiden kriteeristöstä huomaa, Karibianaukion edustan Saukonlaituri olisi kovin haasteellinen viralliseksi uimapaikaksi. Myöskään uimiseen liittyviä rakenteita ei sinne haluta sijoittaa, jottei se antaisi väärää mielikuvaa virallisesta uimapaikasta.

Projektinjohtaja

Katariina Hämäläinen

Tiedoksi

Palautteen antajat, kartta.hel.fi